

ad 1.) Paa ethvert Skrift eller Reproduktion skal der findes en Bogtrykkers Navn, derimod er Forlæggeren ofte ikke nævnt og ubekendt. Det er derfor naturligt, at Afleveringspligten paalægges Bogtrykkeren og kun Forlæggeren i det Tilfælde, at Trykningen eller Reproduktionen er sket udenfor Riget. I disse Tilfælde savnes dog ogsaa stundom Forlæggerens Navn, og nogle Sager ville vel derved kunne unddrages Afleveringspligten, men dog neppe ret mange. Værre er det, at en Bog ofte trykkes paa forskellige Steder, Omslaget et Sted, Teksten et andet, Pladerne et tredje o. s. v. De Ulemper, som følge deraf, kunde undgaaes ved en Bestemmelse om, at Bøger, der udgaa fra flere Trykkerier eller Reproduktionsanstalter skulde af Forlæggeren afleveres hæftede eller i den Tilstand, hvori de bringes i Handelen eller afleveres til Bestilleren. De autograferede Tryk, f. Eks. mange af Undervisningsanstaltens Forelæsninger, bør ikke unddrages Afleveringspligten.

ad 2.) Afleveringen af særskilt paginerede Særtryk vil ganske vist berige Bibliotekerne med mange mindre værdifulde Katalognumre, men paa den anden Side citeres disse Særtryk ofte med deres egne Pagina, og saa længe man savner en Fortegnelse over alle Afhandlinger i de periodiske Skrifter, kan det være af Betydning for dem, der benytte Bibliotekerne, at de i disses Kataloger kunne finde samlet saa meget som muligt af det, der vedrører et enkelt Fag. — Særlig skal jeg støtte Hr. H. Langes Forslag om, at Smaatryk samt Viser og Sange afleveres saa fuldstændigt som muligt. Min Erfaring gaar ud paa, at disse Smaatryk, naar Biblioteket kan naa at faa dem ordnede, ikke blot have historisk, men ogsaa praktisk Betydning for en Mængde Mennesker. De indeholde tillige mangesidige Oplysninger om Kulturtilstande, hvormod ellers ingen Meddelelser komme til Efterverdenen. Endelig maa det erindres, at disse Smaatryk lettest gaa tabt og tilintetgøres og ikke kan ventes at findes samlede noget Steds udenfor Bibliotekerne.

Jeg kan ikke være enig med Universitetsbibliotekaren i, at Aflevering af Musikalier (uden Tekst) er af mindre Betydning for Bibliotekerne. Hvorfor skulde disse ikke ogsaa støtte Studiet af Musikken? At Musikalier ikke udlaanes, naar det blot gælder Underholdning saa lidt som Morskabsbøger, er rimeligt, men Kendskab til den nationale Musik er jo tillige Genstand for Studier for mange, og det meget frugtbringende Studier. Kommende Tider ville faa Anledning til at beklage Savnet af en fuldstændig Samling af dansk Musik fra det forløbne Aarhundrede.

Naar Statsbiblioteket i Aarhus aabnes, vil det komme til at savne det paa offentlig Bekostning af Generalstabens topografiske Afdeling udgivne Kort over Danmark, saa vel som alle Bykort baade over Kjøbenhavn og de andre Byer, alle Skole-Atlasser o. s. v.

En Mængde store kostbare Værker, udgivne med offentlig Understøttelse, ere afleverede uden de tilhørende Tavler, i alt Fald saaledes oversendte mig fra det kongelige Bibliotek. For mig staaer en lang Række Aargange af et naturvidenskabeligt Tidsskrift, der udgives med offentlig Understøttelse; i ikke en eneste af Aargangene er Tavlerne Antal fuldstændigt.

ad 3.) For de Bøgers Vedkommende, der ere paatrykte „Fortroligt Manuskript“, skal jeg tillade mig at støtte Hr. Overbibliotekar Langes Forslag. Det kan ikke nægtes, at en Person bør have Ret til at lade trykke Meddelelser, som ikke forelægges Offentligheden. Men selv de fortroligste Breve tager man dog ikke i Betænkning at offentliggøre en vis Tid efter deres Udstedelse, ja selv Statens geheime Dokumenter gøres dog tilgængelige for Offentligheden efter visse Tidsrumms Forløb. Nogen Ulempe ved, at Bibliotekarerne blive bekendte med de fortrolige Aktstykker, kan jeg ikke se, aldenstund saadanne trykte Sager jo dog heller ikke kunne blive ukendte for Bogtrykkeriernes Personale. Som saadanne fortrolige Sager, der nu ikke afleveres, uagtet de dog i Fremtiden kunne faa Betydning, skal jeg nævne „Politiefterretninger“. At Staten tilbageholder Mobiliseringsordrer og lignende meget hemmelige Sager, som trykkes i egne ministerielle Trykkerier, er en anden Sag. Vanskeligt er Forholdet over for hemmelige Selskaber (Frimurere, Odd-Fellows, Good-Templars og lignende), men her maa dog siges, at de Meddelelser, som de paa ingen Maade vil have bragt til andre end Medlemmernes Kundskab, maa de lade være at trykke i et offentligt Trykkeri. Noget maa der dog ogsaa kunne stoles paa Biblioteks-Embedsmændenes Diskretion.